

Únor 2025

Německo po volbách: Rychle sestavme vládu a pojďme do Evropy

Irena Krcháková

Shrnutí

Němci rozhodli. Předčasné volby vyhrála CDU/CSU a kancléřem se s největší pravděpodobností stane její předák Friedrich Merz. Konzervativní unie ale není ta, která slaví vítězství – to patří druhému uskupení v pořadí – Alternativě pro Německo, které úplně ovládlo celé východní Německo. Tvrdou porážku utrpěl dosavadní kancléř Olaf Scholz a jeho SPD. Německo teď rychle potřebuje novou vládu. Merz chce vrátit Německu titul lídra politiky Evropské unie.

Hlavní body

- Ve volbách skončila první CDU/CSU, druhá AfD a třetí SPD. Je to od voleb v roce 1949 poprvé, kdy na prvních dvou příčkách nefiguruje CDU (s CSU) a SPD.
- Pravděpodobný kancléř Friedrich Merz chce složit tzv. velkou koalici. S účastí Alternativy pro Německo nepočítá. V programu se chce soustředit na migraci, bezpečnost, hospodářství a sociální systém.
- Merz chce být aktivní v zahraniční politice. Evropa očekává, že Německo bude po boku Francie jako lídr jednat se Spojenými státy a Ukrajinou.

Parlamentní volby vyhrála s 28,6 procenty hlasů konzervativní unie CDU/CSU a volební lídr Friedrich Merz se tak pravděpodobně stane příštím německým kancléřem. Za vítěze voleb lze ale označit spíše druhou stranu v pořadí: Alternativu pro Německo (AfD) s historickým ziskem 20,8 procenty hlasů. Až třetí skončila sociální demokracie (SPD) kancléře Olafa Scholze, pro kterou hlasovalo 16,4 procenta voličů. Do Spolkového sněmu se dostali také Zelení s 11,6 procenty hlasů a díky hlasům Berlíňanů ještě (krajně levicová strana) Levice s 8,8 procenty.

Vítěz voleb skončil na druhém místě

Friedrich Merz a jeho konzervativní unie slaví, úsměvy nad sklenkou šampaňského podávaného v Konrad-Adenauer-Haus (sídle křesťanských demokratů), ale nejsou příliš rozradostněné. Podle průzkumů měli konzervativci ambici získat větší počet hlasů. V uvozovkách pouhá třetina hlasů nedává unii tak silný mandát, v jaký její členové doufali. Ve Spolkovém sněmu tak zasedne 208 straníků. A to vlastně znamená druhý nejhorší výsledek, méně hlasů dostala CDU/CSU jen v roce 2021.

Bujaré oslavy probíhaly jinde. Historický úspěch si připsala krajně pravicová – nebo chcete-li extremisticky populistická Alternativa pro Německo. Zisk bezmála 21 % hlasů znamená ve Spolkovém sněmu 152 mandátů. AfD se stala nejsilnější stranou ve všech pěti spolkových zemích ve východním Německu, tedy v Sasku (37,3 %), Durynsku (38,6 %), Braniborsku (32,5 %), Sasku-Anhaltsku (37,1 %) a Meklenbursku-Předním Pomořansku (35 %). Nad 20 % ještě AfD získala v Sársku (21,6 %), v Porýní-Falc (20,1 %), tedy v zemích bývalého Západního Německa. V baště CSU – v Bavorsku – zůstala pod 20 % pouze o dvě desetiny, což je mimořádný úspěch a zdvojnásobení podpory od roku 2021. AfD sílí, a to nejen na východní části země.

Důrazné zúčtování poslali voliči dosavadní vládní straně SPD. Sociální demokraté kancléře Olafa Scholze nezískali ani 17 procent hlasů. A výsledek z roku 2025 se tak zapíše do stranických kronik jako ten vůbec nejhorší. Scholz přijal svoji porážku a uvedl, že se jako hlavní poražený nebude podílet na případných koaličních jednání a určitě nemá ambice stát se ministrem v příští vládě.

Co nebo kdo je AfD

Alternativa pro Německo (AfD) je pravicově populistická až krajně pravicová strana, která vyrostla na národně-konzervativních a euroskeptických postojích. Kvůli podezření z extremistických aktivit je od roku 2021 v hledáčku spolkové kontrarozvědky. Ve třech spolkových zemích na východě – v Sasku, Durynsku a Sasku-Anhaltsku (tedy tam, kde je její podpora nejvyšší) ji tajné služby vedou dokonce jako prokazatelně krajně pravicovou. V dalších šesti zemích je z krajně pravicových aktivit pouze podezřelá.

Strana vznikla v roce 2013 a profilovala se jako ryze euroskeptická, zejména pak kvůli vysokému podílu plateb Spolkové republiky Německo do společného rozpočtu EU. Až o několik let později změnila svůj program na protiimigrační s antimultikulturní agendou. Poté, co Evropu zasáhla silná migrační vlna (od 2015) a Německo nezvládlo integraci nově příchozích, AfD láká zklamané voliče napříč politickým spektrem. V roce 2017 vstoupila do Spolkového sněmu a podařilo se jí tam vydržet až dodnes.

Hlavními programovými body AfD je referendum o vystoupení Německa z EU, zrušení eura, daňová reforma a hlavně deportace ilegálních imigrantů. V letošní kampani se mluvilo o tzv. remigraci, tedy rozsáhlých deportacích lidí s migračním původem.

Přestože všechny strany deklarují, že nebudou s AfD spolupracovat, musí s jejím vlivem počítat. Strana ve volbách skončila druhá, získala přes 20 % hlasů, a stala se tak významným politickým hráčem. Pomocí blokovací menšiny by AfD a Levice mohly zkomplikovat rozhodnutí parlamentu, která vyžadují dvoutřetinovou většinu všech poslanců: například změny v základním zákoně (tj. německé ústavě).

Akseschopná německá vláda

Pro získání nadpoloviční většiny má CDU/CSU v podstatě jen dvě možnosti: vytvořit koalici s AfD (360/potřebných 316 mandátů), což ale Merz už před volbami několikrát důrazně odmítl kvůli jejich extremistickým postojům, anebo složit takzvanou velkou koalici s SPD (328/316), kterou Němci znají z minulých let.

Křesťanští demokraté velice dobře ví, že vládu musí sestavit velmi rychle. Z geopolitického pohledu – včera bylo pozdě. Merz ještě v den voleb oznámil, že povede jednání s SPD a koalici chce mít hotovou do Velikonoc (20. dubna). A od konzervativců zaznívá, že jsou ochotní se rychle sejít a chápou potřebu země opět se nazývat lídrem Evropy, na druhou stranu vzkazují, že jednání hlavně kvůli vnitropolitickým rozkolům budou složitá. Některé informace naznačují, že Merz proto přistoupí k nestandardně malému jednacímu týmu a v zájmu rychlosti je ochoten uzavřít místo koaliční smlouvy jakýsi „jednoroční kontrakt“.

Jednání o zahraniční politice

Německo potřebuje, aby se Evropa postavila jako rovnocenný partner Spojeným státům a vedla s novou administrativou prezidenta Donalda Trumpa seriózní dialog. Na stole leží otázka podpory Ukrajiny a jednání o příměří s Ruskem a dále dohoda v rámci NATO ohledně zvýšení výdajů na obranu. Celá Evropa čeká, zda se Německo znovu stane politicky nejvlivnější zemí Evropské unie a jeho lídr povede spolu s francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem všechna zásadní jednání.

O kontinuitě německé zahraniční politiky nikdo nepochybuje. Možná dojde ke změně jednací taktiky, nicméně kurz zůstane stejný. Například v otázce Ukrajiny se Merz dlouhodobě profiluje jako její podporovatel a nedlouho po vyhlášení výsledků ujistil Kyjev o podpoře její obrany. Koneckonců Německo je druhým největším podavatelem vojenské pomoci. Zároveň ujistil běžné Němce, že jednání o míru ve stylu „o nás bez nás“ není na pořadu dne. Ukrajina dle Merze musí sedět u stolu, u kterého se bude hovořit o podmínkách konce války.

Pokud jde o přístup k nové americké administrativě, o dalším postupu mluvil Merz s francouzským prezidentem. Budoucí kancléř připustil, že USA se odvrací od Evropy. Je však rozhodnutý přesvědčit prezidenta Donalda Trumpa, že dobré transatlantické vztahy jsou výhodné pro obě strany. A nutno říct, že Trump se na svého německého kolegu už těší.

Jednání o domácí situaci

Není tajemstvím, že Německo dohnalo k předčasným volbám především migrační krize doprovázená neutěšenou hospodářskou a sociální situací. A teď se na její řešení musí shodnout dvě strany s často protichůdnými názory. Voliči vzhledem k volebním výsledkům dali politikům jasný signál, že chtějí změnu, hlavně pak v migrační a hospodářské politice. SPD už vzkazovala, že nejtěžší budou jednání o důchodové reformě a daňové politice.

Když se podíváme na volební výsledky, které potvrdily slabý mandát CDU/CSU a historickou prohru SPD, je víc než jasné, že obě uskupení budou muset přistoupit ke kompromisům. Taktéž Zelení, kteří v německé politice hráli dlouhodobě poměrně silnou roli, utrpěli porážku, kdy ani její volební lídr Robert Habeck nebyl zvolen federálním poslancem v obvodu Flensburg – Schleswig. Zabránění dalšímu vzestupu extremistické AfD si vyžádá výrazné škrty v programu obou uskupení. Jisté ale je, že Merz definitivně pohrbí vstřícnou azylovou politiku své předchůdkyně Angely Merkelové a země přistoupí k tvrdým migračním a azylovým pravidlům.

Závěr

O tzv. velké koalici se mluví už teď. I když je otázka, jestli toto slovní spojení lze použít i tentokrát. Dřív to znamenalo spojení dvou nejsilnějších stran – unie CDU/CSU a SPD – tedy skutečnou VELKOU koalici se značnou převahou ve Spolkovém sněmu. Tentokrát je to teoretické spojení dvou uskupení – dle výsledků voleb prvního a třetího, kteří nemají jinou možnost, jelikož jim nezbývá žádný jiný akceptovatelný partner.

Německá politika historicky stojí na jejím středu. Schopnosti domluvit se a prosazovat dobrou vnitřní hospodářskou politiku a silnou zahraniční pozici. Teď před CDU/CSU a SPD leží nejtěžší zkouška ze všech. Obě uskupení budou muset přistoupit k bolavým kompromisům. Jednání musí být rychlá a je dost dobře možné, že Merz opravdu sáhne k nějaké roční dohodě, aby měl co nejdřív mandát kancléře a zároveň si do budoucna ponechal prostor pro další dohody.

Svět nepočká. Ani na Němce. A oni to moc dobře vědí. Pokud se chtějí podílet na chodu Evropské unie a sedět u jednacího stolu s Američany a posléze taky s Ukrajinci a Rusy, musí představit silného lídra s jasným postojem a se silným mandátem.

Zdroje

- Die Bundeswahlleiterin (23. 2. 2025). Wahl zum 21. Deutschen Bundestag am 23. Februar 2025. <https://www.bundeswahlleiterin.de/bundestagswahlen/2025.html>
- AfD.de (2025). <https://www.afd.de/themen/>
- Jonáš, M. (23. 2. 2025). Místo nekonečného aplausu vlažný potlesk. Merz dosáhl vítězství, ne triumfu. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/volby-nemecko-friedrich-merz-dosahl-vitezstvi-ne-triumfu-270579>
- Lunday, Ch. (24. 2. 2025) Merz and Macron seek united European front amid US uncertainty. <https://www.politico.eu/article/friedrich-merz-emmanuel-macron-donald-trump-united-european-front-amid-u-s-uncertainty/>

Autor

Irena Krcháková

V minulosti se věnovala především oblasti mediálních studií a sémiotiky, nyní rozšiřuje své obzory na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v oboru historická sociologie. Zaměřuje se odborně na domácí politickou scénu, sociální a zdravotnická témata a věnuje se také obrannému průmyslu, dopravě a energetice. Má bohaté zkušenosti s mezinárodní politickou agendou, včetně evropských témat, Evropské unie, politiky Spojených států, OSN a NATO. Profesioně se uplatnila jak v rozhlase, tak v České televizi. Ve volném čase se nejčastěji věnuje sportu a své dceři.

Vydavatel

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí recepty pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskuzí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

+420 602 502 674

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz